

ПРИВРЕДНА КОМОРА ВОЈВОДИНЕ

Информација о монетарним и фискалним кретањима

ФЕБРУАР 2023. ГОДИНЕ

НОВИ САД, АПРИЛ 2023. ГОДИНЕ

Садржај

I Општи преглед монетарних и фискалних кретања	2
II Монетарна кретања	3
Референтна каматна стопа НБС.....	3
Каматне стопе	4
Токови капитала из иностранства	7
Курс динара	7
Девизне резерве.....	8
Орочени депозити.....	8
Кредити	10
III Фискална кретања	12
Фискални резултат опште државе	13
Фискални резултат опште државе по нивоима власти	14
Јавни дуг опште државе и централног нивоа власти	14
Извор података.....	16

I Општи преглед монетарних и фискалних кретања

Међугодишња инфлација у Србији је у марту 2023. године износила 16,2%, док је на месечном нивоу износила 0,9%.

Референтна каматна стопа Народне банке Србије (НБС) је у априлу 2023. повећана за још 25 п.п, на 6,0%.

Просечна каматна стопа на нове кредите привреди је у фебруару 2023. године износила 6,5% (на динарске кредите), односно 6,0% (на евроиндексиране кредите и кредите у еврима).

Просечна каматна стопа на нове кредите становништву износила је 13,6% у фебруару 2023. године (на динарске кредите), односно 6,8% (на евроиндексиране кредите и кредите у еврима).

Просечна каматна стопа на нове орочене депозите привреде је у фебруару 2023. износила 5,8% на нове динарске депозите, односно 1,8% на нове девизне депозите привреде.

Просечна каматна стопа на штедњу становништва у динарима је у фебруару 2023. износила 4,6%, а на девизну штедњу 2,8%.

Прилив СДИ је у прва два месеца 2023. године износио 431 млн евра (нето 401 млн евра) и био је на сличном нивоу као у истом периоду прошле године.

Динар је у фебруару номинално ојачао према евру за 0,1%, док је од почетка године вредност динара према евру готово непромењена. **Вредност динара према евру и долару** је на крају фебруара 2023. године износила 1 EUR = 117,3087 RSD и 1 USD = 110,7835 RSD.

Девизне резерве су на крају фебруара 2023. године износиле **21,2 млрд** евра и биле су за 282,8 млн евра или 1,4% више него на крају јануара 2023. године, односно за 5,6 млрд евра или 36,2% више у односу на фебруар прошле године.

Укупни домаћи **кредити** су у фебруару забележили међугодишњи раст од 5,7%. Кредити привреди су у фебруару забележили м.г. раст од 4,8%, а кредити становништву од 5,4%.

На нивоу **опште државе** у прва два месеца 2023. године остварен је **фискални дефицит** у износу од 2,7 млрд динара и примарни фискални суфицит у износу од 37,3 млрд динара.

У фебруару 2023. је остварен **дефицит републичког буџета** у износу од 9,1 млрд динара.

На крају фебруара 2023. године **јавни дуг опште државе** достигао је ниво од 51,5% БДП-а, а **јавни дуг централног нивоа власти** износио је 51,1% БДП-а.

У зависности од кретања кључних монетарних и макроекономских фактора из домаћег и међународног окружења, као и глобалне геополитичке ситуације, **НБС ће процењивати да ли има потребе за наставком заостравања монетарних услова и у ком обиму.**

II Монетарна кретања

Међугодишња инфлација у Србији је у марту 2023. године износила 16,2%, док је на месечном нивоу износила 0,9%. Близу две трећине **доприноса међугодишњој инфлацији** последица је **раста цена хране и енергената**, при чему се, допринос цена енергената последњих месеци смањивао, док је допринос цена хране наставио да расте. **Месечну динамику кретања инфлације** обележили су пре свега раст цена хране, а у мањој мери и цена у оквиру базне инфлације.

Одржавањем релативне стабилности курса динара према евр, НБС знатно доприноси **ограничавању ефеката преливања раста увозних цена на домаће цене**, као и укупној макроекономској стабилности у условима повећане глобалне неизвесности. НБС такође наводи са су даљи пад цена у сектору енергетике, решавање застоја у глобалним ланцима снабдевања и смањење трошкова контејнерског транспорта у великој мери допринели слабљењу трошkových притисака на глобалном нивоу, што би требало да утиче и на **успоравање домаће инфлације у наредном периоду**. Несигурност у погледу глобалног привредног раста и бојазан да би могло доћи до рецесије у развијеним земљама утицали су на додатни пад цена примарних производа.

Према **пројекцији** НБС, очекује се да ће се инфлација од другог квартала наћи на опадајућој путањи, уз знатнији пад у другој половини године, и да ће се крајем године наћи на двоструко нижем нивоу у односу на актуелни.

НБС ипак истиче да је **опрезност у вођењу монетарне политике** **неопходна** због и даље присутних геополитичких тензија услед сукоба у Украјини, као и чињенице да индиректни ефекти повећаних цена енергената и индустријских сировина у претходном периоду, заједно с тржиштем рада, још увек одржавају базну инфлацију на релативно високом нивоу у већини земаља, пре свега у зони евра, нашем најзначајнијем трговинском партнеру, што се одражава на увозну инфлацију у Србији.

Референтна каматна стопа НБС

НБС је у **априлу 2023. године повећала референтну каматну стопу** за још 25 базних поена, на **6,0%**. При доношењу овакве одлуке, НБС је проценила да је потребно **наставити са умереним заштравањем монетарних услова** како се не би повећала инфлациона очекивања и како би се осигурало да се инфлација нађе на опадајућој путањи и врати у границе дозвољеног одступања од циља.

Према речима НБС, преношење досадашњег повећања референтне каматне стопе на каматне стопе на тржишту новца, кредита и штедње указује на **ефикасност трансмисионог механизма монетарне политике** путем канала каматне стопе.

У зависности од кретања кључних монетарних и макроекономских фактора из домаћег и међународног окружења, као и глобалне геополитичке ситуације, **НБС ће процењивати да ли има потребе за наставком заштравања монетарних услова и у ком обиму.**

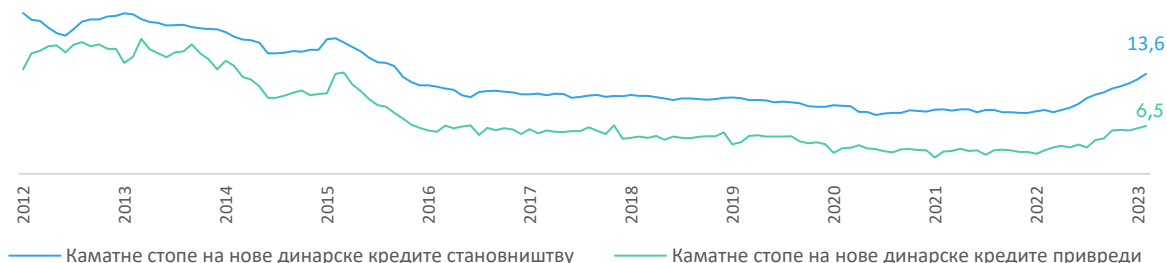
Каматне стопе

Поштравање монетарних услова од октобра 2021. године, праћено је и **растом каматних стопа на нове динарске кредите привреди и грађанима.**

Просечна каматна стопа на нове динарске кредите привреди је у фебруару 2023. године износила 6,5% и за 0,3 п.п. је била виша у односу на претходни месец, а за 3,3 п.п. виша у односу на фебруар прошле године (када је износила 3,2%). Раст каматних стопа на динарске кредите привреди одређен је пре свега растом каматне стопе на динарске кредите за обртна средства, на 8,4% (која је у односу на јануар повећана за 0,1 п.п, а у односу на фебруар 2022. за 4,9 п.п) и каматне стопе на остале некатегорисане динарске кредите привреди, на 3,6% (која је у односу на јануар повећана за 0,4 п.п, а у односу на фебруар прошле године за 1,5 п.п). Просечна каматна стопа на инвестиционе кредите у динарима привреди је у фебруару 2023. године износила 8,3% (у односу на јануар смањена је за 0,2 п.п, док је у односу на фебруар 2022. повећана за 3,2 п.п).

Просечна каматна стопа на новоодобрене динарске кредите становништву је у фебруару 2023. године износила 13,6% и била је за 0,7 п.п. виша у односу на јануар, а за 5,0 п.п. виша у односу на фебруар прошле године (када је износила 8,7%). Највише су биле просечна **каматна стопа на готовинске кредите у динарима становништву**, која је износила **14,3%** (за 0,6 п.п. виша у односу на претходни месец, а за 5,2 п.п. виша у односу на фебруар прошле године), као и просечна **каматна стопа на стамбене кредите становништву у динарима**, која је износила 11,8% (за 0,1 п.п. нижа него у јануару, а за 5,1 п.п. виша мг). Просечна **каматна стопа на остале некатегорисане динарске кредите становништву** је у фебруару 2023. износила **11,4%** (за 0,7 п.п. виша у односу на претходни месец, а за 4,4 п.п. виша), док је најнижа била просечна **каматна стопа на нове потрошачке кредите становништву у динарима** која је износила **2,8%** (за 0,3 п.п. виша у односу на јануар, а за 1,0 п.п. виша у односу на фебруар прошле године).

Каматне стопе на новоодобрене **динарске кредите** становништву и привреди, фебруар 2023. године (у %)

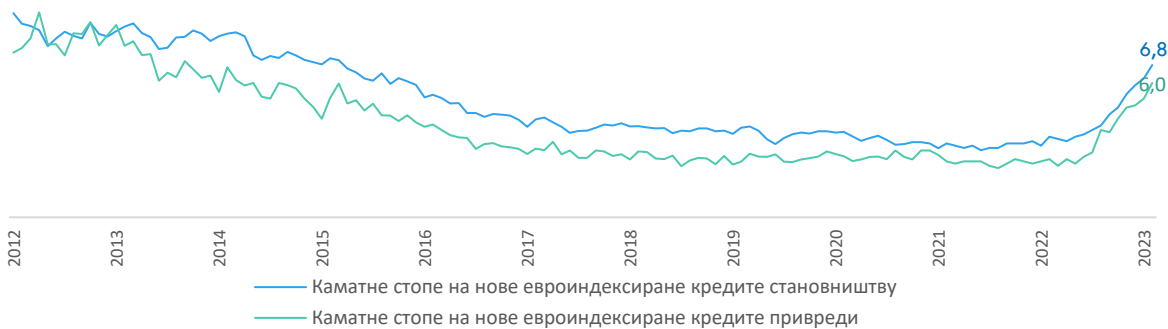
Каматне стопе на евроиндексиране кредите да домаћем тржишту такође бележе раст услед заштравања монетарне политике ЕЦБ.

Просечна каматна стопа на евроиндексиране кредите и кредите у еврима привреди је у фебруару 2023. године износила **6,0%**, и за 0,7 п.п. је била виша у односу на јануар, а за 3,5 п.п. виша у односу на фебруар прошле године. Највиша је била просечна каматна стопа на кредите за обртна средства привреди у еврима, која је износила **6,5%** (за 1,0 п.п. је била виша у односу на јануар, а за 4,1 п.п. виша у односу на фебруар 2022), затим просечна каматна стопа на кредите за увоз у еврима, која је износила **6,2%** (за 1,1 п.п. виша у односу на јануар, а за 4,1 п.п. виша мг) и просечна каматна стопа на инвестиционе кредите привреди у еврима, која је износила **5,4%** (повећана је за 0,3 п.п. у односу на јануар, а за 2,3 п.п. у односу на фебруар прошле године). Просечна каматна стопа на остале некатегорисане кредите привреди у еврима износила је **4,8%** и за 0,4 п.п. је смањена у односу на јануар (а за 2,8 п.п. је повећана мг), док је просечна каматна стопа на остале динарске кредите привреди индексираних у еврима износила **4,2%** и била за 0,4 п.п. виша у односу на јануар (а за 2,3 п.п. виша мг).

Просечна каматна стопа на евроиндексиране и кредите у еврима становништву је у фебруару 2023. године износила **6,8%** и у односу на јануар је повећана за 0,6 п.п, док је за 3,3 п.п. виша у односу на фебруар прошле године (када је износила 3,6%). Највиша је била просечна каматна стопа на остале некатегорисане евроиндексиране или кредите у еврима становништву, која је износила **9,0%** у фебруару 2023. (за 0,4 п.п. виша у односу на јануар, а за 1,8 п.п. виша мг). Следе просечна каматна стопа на потрошачке кредите становништву у еврима, која је у фебруару износила **6,5%** (за 0,6 п.п. виша у односу на јануар, а за 2,1 п.п. виша мг) и просечна каматна стопа на стамбене евроиндексиране или кредите у еврима становништву, која је у фебруару износила **5,8%** (за 0,4 п.п. је повећана у односу на јануар, а за 3,2 п.п. је повећана у односу на фебруар прошле године). Просечна каматна стопа на готовинске кредите у еврима становништву износила је **5,5%** у фебруару 2023. и забележила је месечно повећање од 1,8 п.п, односно међугодишње повећање од 2,6 п.п.

Каматне стопе на новоодобрене евроиндексиране и евро кредите становништву и привреди, фебруар 2023. године (у %)

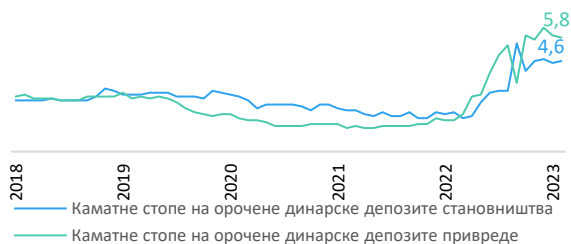
Просечна каматна стопа на нове орочене депозите привреде је у фебруару 2023. године износила: **5,8%** на динарске депозите (за 0,1 п.п. нижа у односу на јануар, а за 4,2 п.п. виша у односу на фебруар 2022. године), односно **1,8%** на девизне депозите привреде (за 0,3 п.п. нижа у односу на јануар, а за 1,4 п.п. виша у односу на фебруар прошле године).

Просечна каматна стопа на штедњу становништва је у фебруару 2023. године износила: **4,6%** на динарску штедњу (за 0,1 п.п. виша у односу на јануар, а за 2,6 п.п. виша у односу на фебруар 2022. године), односно **2,8%** на девизну штедњу (за 0,3 п.п. виша у односу на јануар, а за 2,0 п.п. виша у односу на фебруар прошле године).

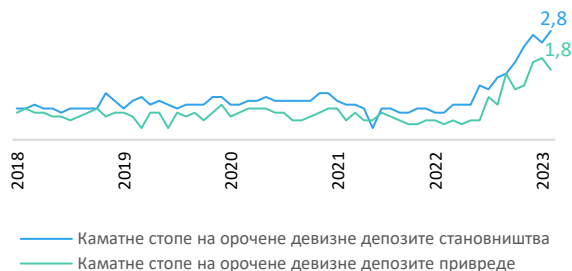

ПРИВРЕДНА КОМОРА ВОЈВОДИНЕ

Каматне стопе на **орочене динарске депозите** становништва и привреде, фебруар 2022. године (у %)

Каматне стопе на **орочене девизне депозите** становништва и привреде, фебруар 2022. године (у %)

Премија ризика Србије, као и других земаља у региону, под утицајем дешавања у међународном окружењу, бележила је волатилно кретање у 2022, с тим да ублажавање глобалних инфлаторних притисака доприноси њеном **нижем нивоу у четвртм кварталу 2022. године и на почетку 2023. године**.

Кредитни рејтинг Србије потврђен је на нивоу ББ+¹ од стране агенција Fitch и Standard and Poor's (S&P), уз задржане стабилне изгледе (Fitch у фебруару 2023. године и S&P у априлу 2023).

Агенција S&P потврдила је кредитни рејтинг Србије на нивоу ББ+, упркос и даље израженим међународним ризицима и последицама геополитичких дешавања по светску економију, при чему су истовремено потврђени стабилни изгледи за даље повећање рејтинга. Агенција је нагласила да је **постепеним повећањем референтне каматне стопе спречено даље ширење инфлаторних притисака**, као и да су, захваљујући кредибилитету монетарне политике, заштравању монетарних услова и одржаној релативној стабилности девизног курса, средњорочна инфлациона очекивања у великој мери остала усидрена и тиме је **очувана пуна финансијска стабилност у земљи**. Агенција истиче доказани **кредибилитет укупне економске политике, повољне перспективе дугорочног раста Србије, фискалну дисциплину, смањене потребе за финансирањем и опадајућу путању јавног дуга**. Агенција је навела и **висок прилив страних директних инвестиција**, који је имао значајну улогу у проширењу извозних капацитета и њиховом већем степену диверсификације, као и расту девизних резерви земље, за које се оцењује да ће бити на адекватном нивоу у средњем року. Што се тиче финансијског сектора, агенција је оценила да је добро капитализован, ликвидан и профитабилан, као и да је учешће проблематичних кредита у укупним кредитима на минимуму од 3%. Као предуслове за добијање инвестиционог рејтинга у будућности, Агенција наводи убрзање привредног раста и даље смањење фискалног и текућег дефицита, што ће, као и у случају других економија, зависити и од даљег тока економских ефеката сукоба у Украјини и укупних геополитичких кретања.

Кредитни рејтинг Србије

	Рејтинг	Датум	Активност
Standard & Poor's	ББ+ / стабилни изгледи	10.04.2023.	потврђен рејтинг
Fitch Ratings	ББ+ / стабилни изгледи	17.02.2023.	потврђен рејтинг
Moody's Investors Service	Ба2 / стабилни изгледи	12.03.2021.	повећан рејтинг

¹ Неинвестициони (шпекулативни) ниво - постоји способност извршења финансијских обавеза, али је присутан ризик промене пословне климе и економских услова, као и знатан кредитни ризик. Извор: https://www.nbs.rs/sr/finansijsko_trziste/informacije-za-investitore-i-analiticare/kreditni_rejting/

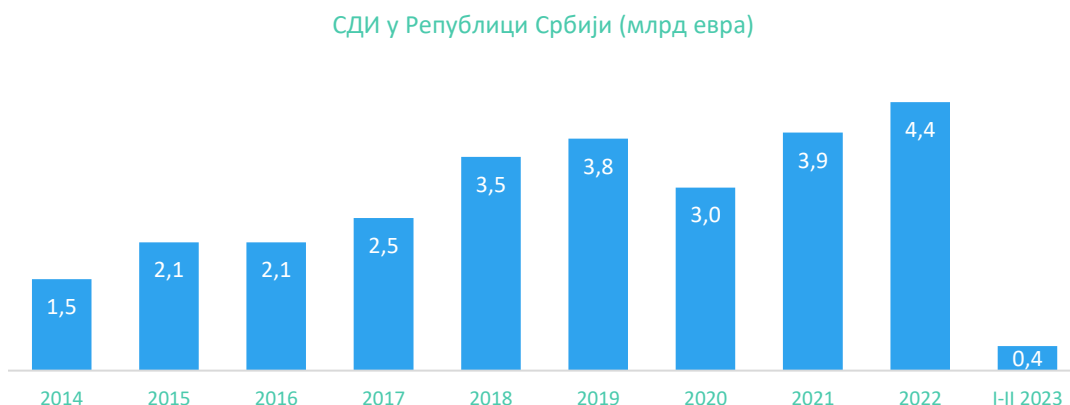
Токови капитала из иностранства

Макроекономска и финансијска стабилност, уз структурне реформе, створиле су повољан амбијент за СДИ у Србији, које су секторски и географски диверсификоване и доприносе расту запослености и извозном потенцијалу земље.

Од укупно 18,6 млрд евра СДИ у последње четири године (2018-2021), преко 10 млрд евра је усмерено у разменљиве секторе, од чега скоро 6 млрд евра у прерађивачку индустрију. Сектори прерађивачке индустрије са највећим приливом СДИ (металска, ауто, прехранбена, гума и пластика) бележе снажан раст запослености, производње и извоза. **Србија је привукла више од половине укупних СДИ у регион Западног Балкана у периоду 2018-2022.**

Прилив СДИ у Србију је у 2022. години износио 4,4 млрд евра (нето 4,3 млрд евра). **У прва два месеца 2023. године укупан прилив СДИ износио је 431 млн евра (нето 401 млн евра)** и био је на сличном нивоу као у истом периоду прошле године. СДИ у Србији су географски диверсификоване, с растућим учешћем земаља из азијско-пацифичког региона поред ЕУ.

Водећи глобални инвеститори истичу следеће разлоге који Србију издвајају као добру инвестициону дестинацију: релативну стабилност девизног курса динара према еврџу и у периоду највећих шокова из екстерног окружења, континуитет доказано добрих економских политика, посвећеност спровођењу структурних реформи и континуирано унапређење пословног амбијента, непрекинут инвестициони циклус, висок ниво капиталних инвестиција и диверсификовану извозну базу која доприноси његовој одрживости и у условима ниже екстерне тражње.

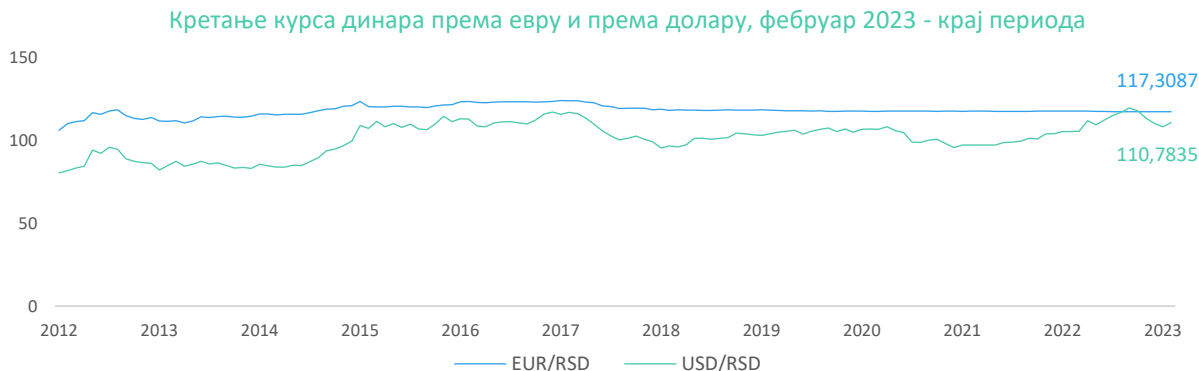

Курс динара

Стабилно кретање курса динара према еврџу из 2022. настављено је и у 2023. години. Од фебруара 2023. године поново су јачали апрецијацијски притисци, који су били присутни од маја до краја 2022. године.

Динар је у фебруару номинално ојачао према еврџу за 0,1%, док је од почетка године вредност динара према еврџу готово непромењена. НБС је на домаћем девизном тржишту **у фебруару купила 390 млн евра,** док је **од почетка године нето купила 165 млн евра** ради одржавања релативне стабилности курса динара према еврџу.

Вредност динара према еврџу и долару је на крају фебруара 2023. износила: 1 EUR = 117,3087 динара и 1 USD = 110,7835 динара.

Девизне резерве

Бруто девизне резерве НБС су на крају фебруара 2023. износиле 21,2 млрд евра, што је највиши ниво бруто девизних резерви крајем месеца од када се прате подаци на овакав начин (од 2000. године). У току фебруара, бруто девизне резерве повећане су за 282,8 млн евра у односу на јануар, док су у односу на фебруар прошле године биле веће за 5,6 млрд евра или 36,2%.

Повећање бруто девизних резерви у фебруару првенствено је резултат интервенција НБС на домаћем девизном тржишту куповином девиза (прилив од 285,0 млн евра), као и прилива по основу донација у износу од 154,5 млн евра. Нето приливи остварени су и по основу управљања девизним резервама и другим основима у укупном износу од 32,7 млн евра.

Орочени депозити

Макроекономска стабилност доприноси процесу динаризације у Србији. НБС подстиче процес динаризације кроз обезбеђење ниске и стабилне инфлације у средњем року, очување релативне стабилности девизног курса, унапређење у области управљања девизним ризиком у приватном сектору, као и другим мерама. **Динаризација депозита привреде и становништва је у фебруару 2023. године износила 40,0%.**

Динарска штедња становништва је у претходне четири године забележила снажан раст (22% у 2018, 31% у 2019, 17% у 2020. и 12% у 2021). Привремено смањење динарске штедње у првим месецима 2022. у условима растуће неизвесности изазване ескалацијом геополитичких тензија на међународном нивоу прекинуто је у јуну, од када се **динарска штедња поново налази на узлазној путањи.**

НБС је, на основу своје редовне полугодишње анализе исплативости штедње за период од децембра 2012. до децембра 2022. године, још једном потврдила да је исплативије штедети у динарима него у еврима и у кратком, и у дугом року. Томе су погодовали остварена и сачувана макроекономска стабилност дужи низ година, одмерене и благовремено донете одговарајуће мере монетарне и фискалне политике, релативно више каматне стопе на динарску штедњу него на штедњу у еврима, као и неопорезивање динарске штедње (док се на камату по основу девизне штедње плаћа порез у износу од 15%).

У последњих десет година, динарска штедња је повећана преко пет пута и крајем 2022. године износила је 96,3 млрд динара. Упркос неповољном утицају различитих глобалних криза у последњих неколико година, укључујући и кризу изазвану пандемијом коронавируса, динарска штедња расте, уз повећање учешћа дугорочних депозита. Након избијања кризе у Украјини почетком 2022. године, динарска штедња привремено се смањила, при чему се позитиван тренд њеног раста наставља од јуна 2022. године. У десетогодишњем периоду (2012-2022), и девизна штедња расте, са 8,3 млрд евра крајем 2012. године на 13,7 млрд евра крајем 2022. године.

Анализа исплативости штедње НБС показује да би штедиша у домаћој валути на улог од 100.000 динара орочен на годину дана и занављан годишње у периоду од десет година на крају периода орочења, у децембру 2022. године, добио преко 38.000 динара (готово 330 евра) више од штедише који је у истом периоду на штедњу у еврима положио противвредност истог износа.

Анализа НБС о исплативости штедње за период децембар 2012 - децембар 2022.

Врста штедње	Орочавање	Почетни улог	Курс динара*	Доспеће	Курс динара*	Улог на крају периода орочења	
						у RSD	у EUR**
Штедња у RSD	Дец. 2012.	100.000	113,5413	Дец. 2022.	117,3097	154.062	1.313
Штедња у EUR	Дец. 2012.	881	113,5413	Дец. 2022.	117,3097	115.741	987
Разлика у корист динарске штедње						38.320	327

* Просечни месечни средњи курс динара према евр

**За штедњу у еврима, износ након умањења пореза по основу прихода од камате

Штедиша који је од децембра 2021. године штедео у домаћој валути, на уложених 100.000 динара, добио би у децембру 2022. преко 1.500 динара више од штедише који би у истом периоду орочио 100.000 динара у еврима.

Када су у питању депозити орочени на три месеца, штедња у динарима била је исплативија од штедње у еврима у 89% тромесечних потпериода, а код штедње орочене на две године у свих 97 посматраних потпериода. Другим речима, у периоду од десет година било је исплативије штедети у динарима без обзира на који је рок штедња орочена.

Анализа НБС о исплативости штедње орочене на годину дана

Врста штедње	Орочавање	Почетни улог	Курс динара*	Каматна стопа (у % р.а.)**	Доспеће	Курс динара*	Улог на крају периода орочења	
							у RSD	у EUR***
Штедња у RSD	Дец. 2021.	100.000	117,5801	1,90	Дец. 2022.	117,3097	101.900	869
Штедња у EUR	Дец. 2021.	850	117,5801	0,73	Дец. 2022.	117,3097	100.389	856
Разлика у корист динарске штедње - орочење на годину дана							1.511	13
Разлика у корист динарске штедње - орочење на три месеца							514	4
Разлика у корист динарске штедње - орочење на две године							3.319	28

*Просечни месечни средњи курс динара према евр

**Просечна пондерисана каматна стопа на динарске и депозите у еврима орочене до једне године-нови послови

***За штедњу у еврима, износ након умањења пореза по основу прихода од камате

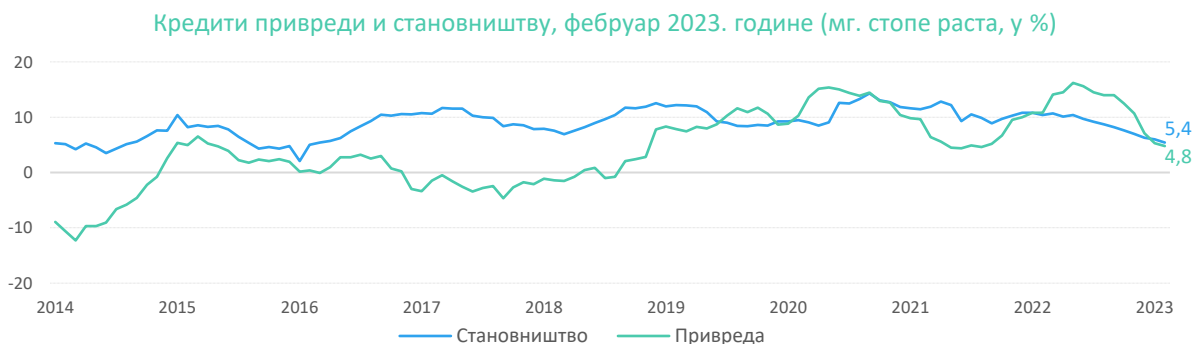
Кредити

Успоравање раста домаће кредитне активности од јуна 2022. године последица је високе базе из претходне године, доспећа кредита одобрених у оквиру гарантне шеме, као и поштравања монетарне политике ЕЦБ и НБС.

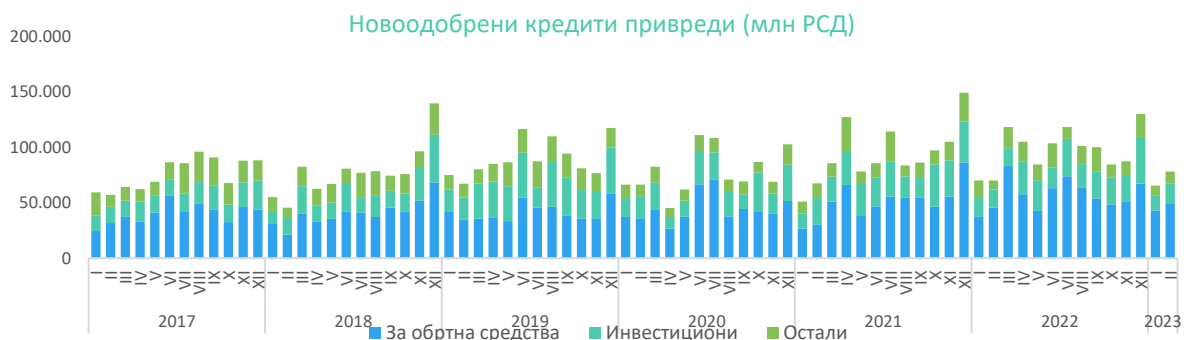
Кредитна активност наставља да расте споријим темпом него прошле године, вођена растом кредита привреди и становништву. Укупни домаћи кредити су у фебруару 2023. забележили међугодишњи раст од 5,7%.

Структура кредита остала је повољна са становишта доприноса привредном расту - **вођена финансирањем обртних средстава и инвестиција код привреде и стамбених кредита код становништва. Регистровано је номинално повећање пласмана привреди од од 4,8% мг, а кредитна активност становништву порасла је по стопи од 5,4% мг.**

Инвестициони кредити су у фебруару чинили 40,5% укупних кредита привреди, а учешће кредита за ликвидност и обртна средства је износило 47,2%. Кредити одобрени микро, малим и средњим предузећима чинили су 60% укупних кредита привреди у фебруару 2023. године.

Обим новоодобрених кредита привреди је у фебруару 2023. године износио 78,1 млрд динара, што је за 19,3% више него у јануару, а за 11,0% више у односу на фебруар 2022. године. Предузећа су и у фебруару 2023. највише користила кредите за ликвидност и обртна средства (63,5%), док се на инвестиционе кредите односило 22,6% новоодобрених кредита привреди у фебруару 2023.

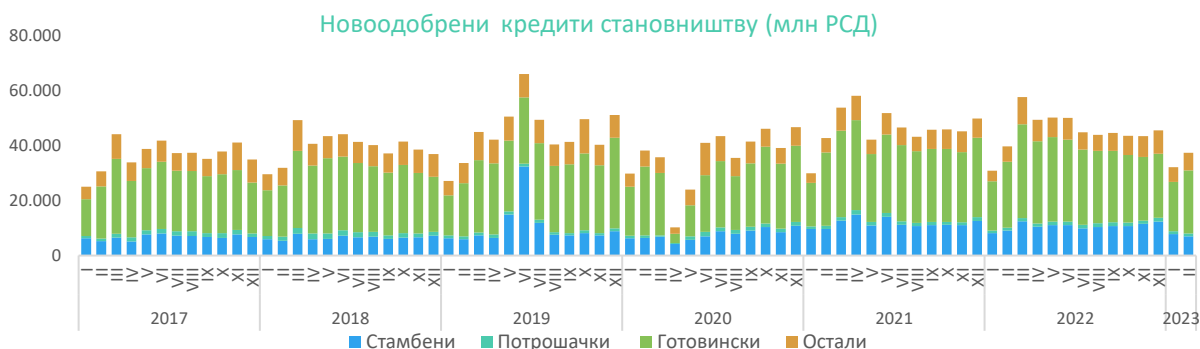

Обим новоодобрених кредита становништву је у фебруару 2023. износио 37,3 млрд динара, што је за 16,4% више него у јануару, а за 5,8% мање у односу на фебруар 2022. године. Међугодишњем смањењу допринело је смањење обима стамбених кредита (за 23,1% мг) и готовинских кредита (за 4,4% мг), док је обим новоодобрених некатегорисаних и потрошачких кредита повећан за 15,1% и 1,2%, респективно. Готовински кредити чинили су 61,5%

ПРИВРЕДНА КОМОРА ВОЈВОДИНЕ

новоодобрених кредита становништву у фебруару 2023. године, док се на стамбене кредите односило 18,8% нових кредита становништву.

Последњих година **динаризација пласмана становништву имала је изражен тренд раста** као резултат снажног пада динарских каматних стопа, ниске и стабилне инфлације, као и мера које НБС предузима у циљу подршке процесу динаризације - са 35,1% (2012) на **52,9% (фебруар 2023)**. **Динаризација укупних пласмана сектору привреде и становништва је у фебруару 2023. износила 34,7%.**

Према Извештају Удружења банака Србије за фебруар 2023. године, **укупни банкарски кредити на дан 28. фебруар 2023. године износили су 3,3 млрд динара**, што у односу на 28. фебруар 2022. године представља повећање од 3,8%, а у односу на претходни месец смањење за 0,2%.

Стање дуга по банкарским кредитима (у млн РСД)

Корисник кредита	28.02.2022.	31.01.2023.	28.02.2023.	Индекс	
	1	2	3	4(3/1)	5(3/2)
Правна лица	1.788.387	1.820.873	1.812.985	101,4	99,6
Предузетници	68.961	69.790	69.216	100,4	99,2
Становништво	1.333.229	1.428.292	1.430.759	107,3	100,2
Укупно	3.190.577	3.318.955	3.312.960	103,8	99,8

Спровођење мера за решавање NPL^2 , довело је до **значајног смањења апсолутног износа проблематичних кредита** у портфолијима банака. Апсолутни ниво NPL -а је у првом кварталу наставио да мирује, и даље је знатно испод преткризног нивоа. **Учешће NPL у фебруару 2023. године износило је 3,01%.** Основни канали смањења NPL -а били су наплата, отпис и уступање (продаја) трећим лицима. На крају фебруара 2023. године **највеће учешће у проблематичним кредитима** чинили су сектори **становништва (54,5%)** и **привредних друштава (31,3%)**.

Високу капитализованост банкарског сектора одликују значајне резерве капитала банака у Србији, што им омогућава да се успешно носе са кредитним ризиком. Поред висине, капитализованост банкарског сектора одликује и солидна структура у којој око **95% чини најквалитетнији основни акцијски капитал**. Високу солвентност банкарског сектора потврђује и показатељ леверица³, чија је вредност на крају децембра 2022. године износила 10,3%.

Банкарски сектор у Србији одликује и висока ликвидност, чији се показатељи константно крећу на нивоима знатно вишим од регулаторних минимума (ликвидна средства чинила су 40,7% укупне активе банкарског сектора на крају фебруара 2023. године). О стабилној структури финансирања и ликвидности банкарског сектора говори и **однос кредита и депозита клијената који је на крају фебруара 2023. године износио 81,1%.**

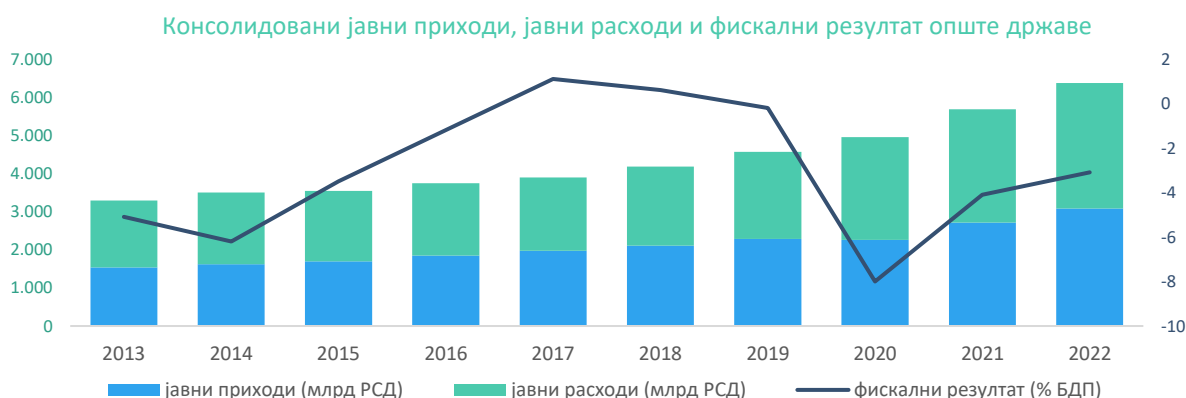
² NPL (non performing loans) – проблематични кредити.

³ Левериџ ратио се обрачунава као количник основног капитала и износа изложености банке, и исказује се као проценат.

III Фискална кретања

У годинама пре пандемије, Србија је елиминисала фискални дефицит, а државне инвестиције достигле су близу 5% БДП-а. У 2022. години је остварен фискални дефицит у износу од 221,2 млрд РСД (3,1% БДП-а). Највећи део дефицита чине средства која су утрошена за набавку енергената чији је пораст цена последица геополитичке кризе и руско - украјинског конфликта. Када би се занемарили спољашњи фактори, дефицит би износио око 0,4% БДП-а. Настављена је динамика смањења фискалног дефицита како у апсолутном износу, тако и у погледу учешћа у БДП-у. Уз то, остварени дефицит бољи је од планираног за 0,7%, односно 50,3 млрд динара (очекивани фискални дефицит износио је 3,8% БДП-а).

Учешће дефицита опште државе у БДП-у пројектује се на 3,3% 2023. године, у условима и даље очекиваних високих издатака за енергенте, а затим се очекује његово смањење на око 1,4% у 2025. години.

Крајем 2022. усвојен је нови сет фискалних правила којим се одређује циљани средњорочни фискални дефицит, као и максимални однос дуга према БДП-у и где се посебним фискалним правилима утврђују ограничења расхода за пензије и зараде у државном сектору.

Општа фискална правила (примењиваће се од доношења закона о буџету Републике Србије за 2025.):

- дуг сектора државе, укључујући обавезе по основу реституције, неће бити већи од 60% БДП;
- циљани средњорочни дефицит је 0,5% БДП.

Уколико је дуг сектора државе изнад 60% БДП, фискална позиција сектора државе мора бити уравнотежена, тако да дефицит износи највише 0% БДП.

Уколико је дуг сектора државе између 55% и 60% БДП, дефицит износи највише 0,5% БДП.

Уколико је дуг сектора државе између 45% и 50% БДП, дефицит износи највише 1,5% БДП.

Уколико је дуг сектора државе испод 45% БДП, дефицит неће прећи износ од 3% БДП.

Посебна фискална правила (примењиваће се од доношења закона о буџету Републике Србије за 2023.):

- учешће плата сектора државе у БДП до 10%;
- индексирање пензија зависно од њиховог учешћа у БДП.

Уколико су укупни расходи за пензије и новчани износ као увећање за пензију мањи од 10% БДП, пензија ће се ускладити према намени просечне зараде без пореза и доприноса.

Уколико су укупни расходи за пензије и новчани износ као увећање за пензију $\geq 10\% < 10,5\%$ БДП, пензија ће се ускладити са збиром половине процента промене просечне зараде без пореза и доприноса и половине процента промене потрошачких цена.

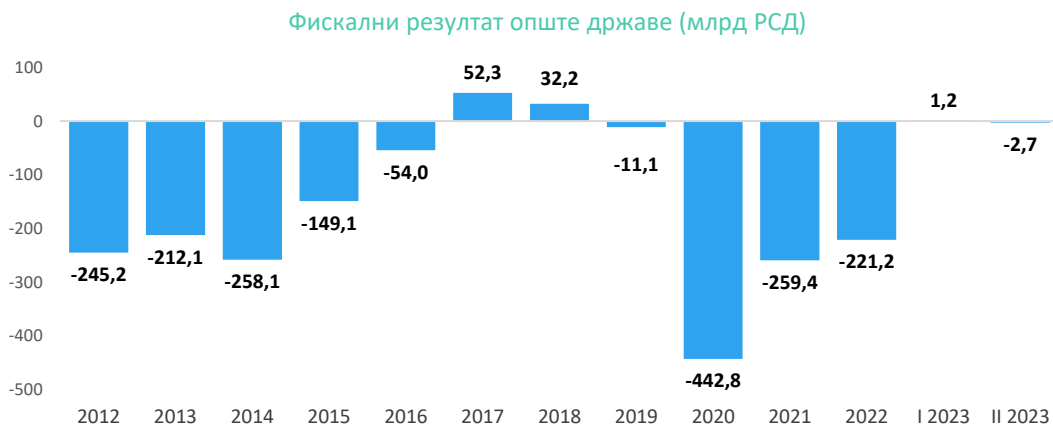
Уколико су укупни расходи за пензије и новчани износ као увећање за пензију $\geq 10,5\%$ БДП, пензија ће се ускладити према промени потрошачких цена.

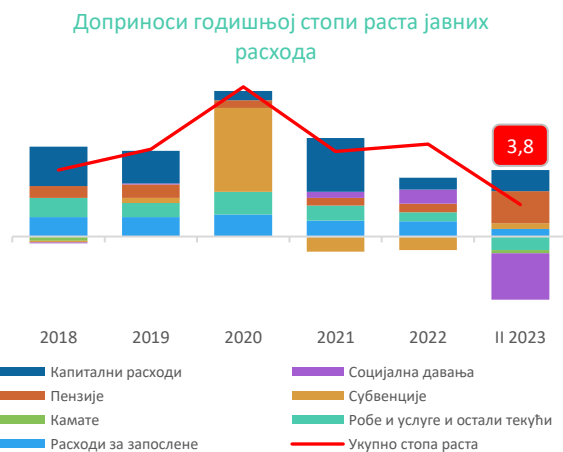
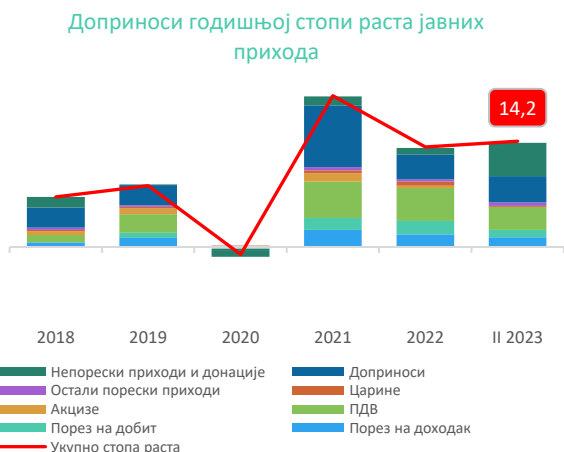
Фискални резултат опште државе

На нивоу опште државе у прва два месеца 2023. године остварен је фискални дефицит у износу од 2,7 млрд динара и примарни фискални суфицит у износу од 37,3 млрд динара.

У периоду јануар-фебруар 2023. године, приходи консолидованог буџета опште државе износили су 499,0 млрд динара и остварили су номинални раст од 14,2%, односно реални пад од 1,5%, у односу на период јануар-фебруар 2022. године, док су расходи износили 501,8 млрд динара и забележили су номинални раст од 3,8% и реални пад од 10,5% мг.

У структури консолидованих прихода опште државе, у периоду јануар-фебруар 2023. године, као и до сада, доминирали су социјални доприноси (30,0%) и приходи од пореза на додату вредност (25,2%), док су најмање били заступљени приходи од царина (2,4%). С друге стране, у структури консолидованих расхода опште државе, у истом периоду, доминирали су расходи за запослене (22,9%), као и расходи за социјална давања, пре свега пензије (24,5%).

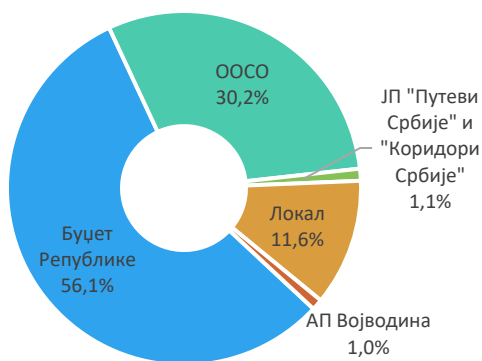

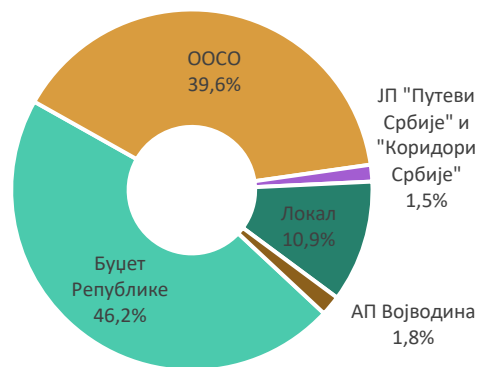
Фискални резултат опште државе по нивоима власти

Посматрано по нивоима власти, у републички буџет се слива највећи део јавних прихода (56,1% у периоду јануар - фебруар 2023. године), а такође одлази и највећи део јавних расхода (46,2% у истом периоду).

Структура консолидованих јавних прихода по нивоима власти, јануар-фебруар 2023. године

Структура консолидованих јавних расхода по нивоима власти, јануар-фебруар 2023. године

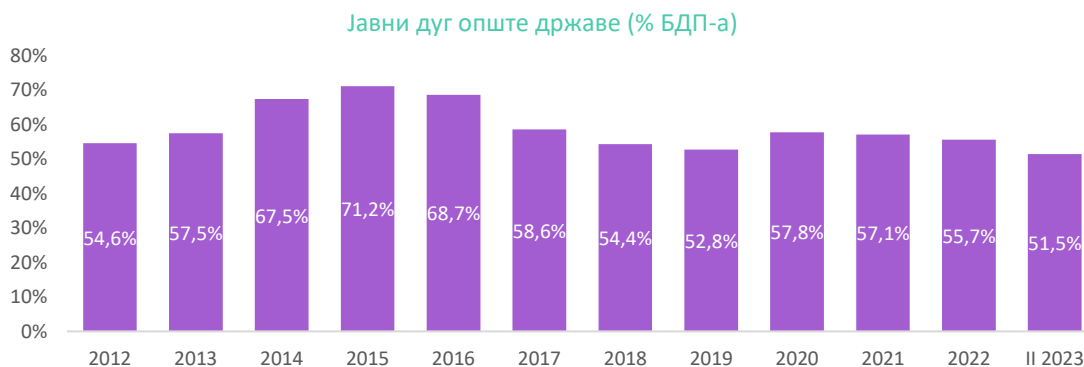
У фебруару 2023. је остварен дефицит републичког буџета у износу од 9,1 млрд динара.

Наплаћени су приходи у износу од 130,4 млрд динара, од чега су порески приходи износили 102,7 млрд динара. Највећи део пореских прихода односи се на уплату ПДВ-а у износу од 57,0 млрд динара и акциза у износу од 19,0 млрд динара. Непорески приходи остварени су у износу од 9,8 млрд динара, а прилив донација у фебруару износио је 17,9 млрд динара.

Расходи су извршени у износу од 139,6 млрд динара. Расходи за запослене су износили 33,4 млрд динара, капитални издаци 25,0 млрд динара, трансфери ООСО (фонд ПИО, РФЗО, НСЗ, фонд СОВО) 18,4 млрд динара, а исплата камата 17,0 млрд динара.

Јавни дуг опште државе и централног нивоа власти

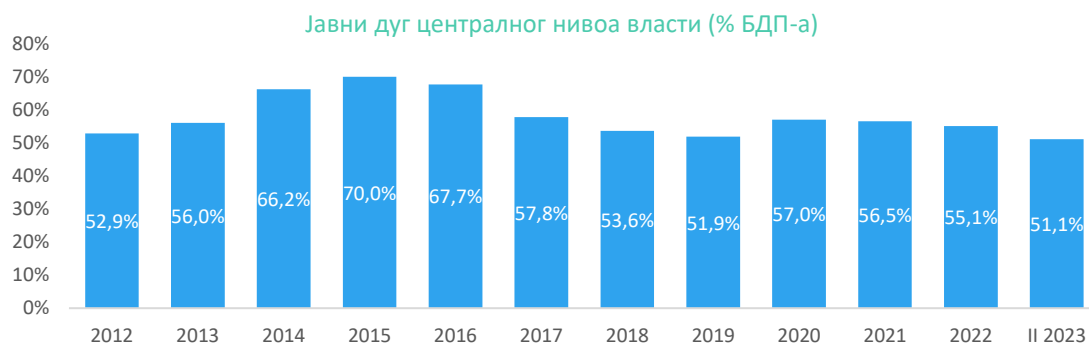
Јавни дуг се враћа на силазну путању и остаје у оквирима Мастриског критеријума од 60% БДП-а. На крају фебруара 2023. године, учешће јавног дуга општег нивоа државе у БДП-у износило је 51,5%.

ПРИВРЕДНА КОМОРА ВОЈВОДИНЕ

Учешће јавног дуга централног нивоа власти у БДП-у је на крају фебруара 2023. године износило 51,1%. У односу на јануар 2023. године, јавни дуг централног нивоа власти повећан је за 67,1 млрд динара и износио је 4.099,0 млрд динара (34,9 млрд евра) у фебруару 2023. године.

Извор података

1. Народна банка Србије, https://nbs.rs/sr_RS/indeks/
2. Удружење банака Србије, <https://www.ubs-asb.com/>
3. Министарство финансија Републике Србије, <https://www.mfin.gov.rs/>
4. Управа за јавни дуг Републике Србије, <http://www.javidug.gov.rs/>

